

22001A0718(01)

18.7.2001

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 194/39

## DOHOVOR O ZJEDNOTENÍ NIEKTORÝCH PRAVIDIEL PRE MEDZINÁRODNÚ LETECKÚ DOPRAVU

ŠTÁTY, KTORÉ SÚ STRANAMI TOHTO DOHOVORU

UZNÁVAJÚC významný prínos Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel o medzinárodnej leteckej doprave podpísaného vo Varšave 12. októbra 1929, ďalej len „Varšavský dohovor“ a ostatných súvisiacich dokumentov k zosúladeniu súkromného medzinárodného leteckého práva;

UZNÁVAJÚC potrebu modernizácie a konsolidácie Varšavského dohovoru a súvisiacich dokumentov;

UZNÁVAJÚC dôležitosť zabezpečenia ochrany záujmov spotrebiteľov v medzinárodnej leteckej doprave a potrebu spravodlivého odškodnenia založeného na princípe náhrady;

POTVRDZUJÚC želanie systematicky rozvíjať služby medzinárodnej leteckej dopravy a hladkú prepravu cestujúcich, batožiny a nákladu v súlade s princípmi a cieľmi Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve podpísaného v Chicagu 7. decembra 1944;

PRESVEDČENÉ, že spoločná akcia štátov týkajúca sa ďalšieho zosúladenia a kodifikácie niektorých pravidiel upravujúcich medzinárodnú leteckú dopravu prostredníctvom nového dohovoru je najprimeranejším prostriedkom na dosiahnutie spravodlivého vyváženia záujmov,

SA DOHODLI TAKTO:

### KAPITOLA I

#### Všeobecné ustanovenia

##### Článok 1

#### Rozsah pôsobnosti

1. Tento dohovor sa vzťahuje na všetku medzinárodnú prepravu cestujúcich, batožiny alebo nákladu vykonávanú lietadlami za odplatu. Vzťahuje sa rovnako na bezplatnú prepravu lietadlom, ktorú vykonáva letecký dopravný podnik.

2. Na účely tohto dohovoru, pojem medzinárodná preprava znamená každú prepravu, pri ktorej, podľa dohody zúčastnených strán, leží miesto odletu a miesto určenia, bez ohľadu na to, či dôjde alebo nedôjde k prerušeniu alebo prekladaniu, buď na území dvoch zmluvných štátov alebo na území jedného zmluvného štátu, ak je dohodnutá zastávka na území jedného štátu, aj keď tento štát nie je zmluvným štátom. Preprava medzi dvoma bodmi na území jedného zmluvného štátu bez dohodnutej zastávky na území iného štátu, sa nepovažuje za medzinárodnú prepravu na účely tohto dohovoru.

3. Preprava, ktorú majú vykonať postupne niekoľkí leteckí dopravcovia, sa považuje na účely tohto dohovoru za jednu nedelenú prepravu, ak ju zúčastnené strany považovali za jediný výkon, bez ohľadu na to, či bola dohodnutá formou jednej zmluvy alebo niekoľkých zmlúv, a nestráca svoj medzinárodný charakter len kvôli tomu, že jedna zmluva alebo niekoľko zmlúv sa má uskutočniť výlučne v rámci územia toho istého štátu.

4. Tento dohovor sa vzťahuje tiež na prepravu uvedenú v kapitole V, s výhradou podmienok, ktoré sú v nej uvedené.

##### Článok 2

#### Preprava vykonávaná štátom a preprava poštových zásielok

1. Tento dohovor sa vzťahuje na prepravu vykonávanú štátom alebo právne ustanovenými verejnými orgánmi za predpokladu, že spĺňa podmienky stanovené v článku 1.

2. Pri preprave poštových zásielok sa prepravca zodpovedá len príslušnej poštovej správe v súlade s pravidlami platnými vo vzťahu medzi dopravcami a poštovou správou.

3. S výnimkou ustanovenia odseku 2 tohto článku, ustanovenia tohto dohovoru sa nevzťahujú na prepravu poštových zásielok.

### KAPITOLA II

#### Dokumentácia a povinnosti strán zúčastňujúcich sa na preprave cestujúcich, batožiny a nákladu

##### Článok 3

#### Cestujúci a batožina

1. Pri preprave cestujúcich sa doručí individuálny alebo kolektívny prepravný dokument, ktorý obsahuje:

a) údaje o mieste odletu a mieste určenia;

b) ak sa miesto odletu a miesto určenia nachádzajú na území jediného zmluvného štátu, pričom existuje jedna alebo niekoľko dohodnutých zastávok na území iného štátu, údaj o najmenej jednej takejto dohodnutej zastávke.

2. Každý iný spôsob uloženia informácií uvedených v odseku 1 môže nahradiť doručenie dokladu uvedeného v odseku 1. Ak je použitý akýkoľvek iný spôsob uloženia informácií, dopravca ponúkne cestujúcemu doručenie písomného vyhlásenia o takto uložených informáciách.

3. Dopravca doručí cestujúcemu identifikačný batožinový štítok na každý kus zapísanej batožiny.

4. Cestujúci dostane písomné oznámenie o skutočnosti, že pokiaľ sa uplatňuje tento dohovor, tento upravuje a môže obmedziť zodpovednosť dopravcov v prípade smrti alebo zranenia cestujúcich, zničenia, straty alebo poškodenia batožiny a omeškania.

5. Nedodržanie ustanovení predchádzajúcich odsekov nemá vplyv na existenciu alebo platnosť zmluvy o preprave, ktorá napriek tomu podlieha pravidlám tohto dohovoru, vrátane tých, ktoré sa týkajú obmedzenia zodpovednosti.

#### Článok 4

##### Náklad

1. Pri preprave nákladu sa doručí letecký nákladný list.

2. Každý iný spôsob uloženia záznamu o preprave, ktorá sa má uskutočniť, môže nahradiť doručenie leteckého nákladného listu. Ak je použitý akýkoľvek iný spôsob uloženia záznamu, dopravca na požiadanie odosielateľa doručí odosielateľovi potvrdenku o náklade, ktorá umožňuje identifikáciu zásielky a prístup k informáciám obsiahnutým v zázname uloženom uvedeným iným spôsobom.

#### Článok 5

##### Obsah leteckého nákladného listu alebo potvrdenky o náklade

Letecký nákladný list alebo potvrdenka obsahuje:

- údaje o mieste odletu a mieste určenia;
- ak sa miesto odletu a miesto určenia nachádzajú na území jediného zmluvného štátu, pričom existuje jedna alebo niekoľko dohodnutých zastávok na území iného štátu, údaj najmenej o jednej takejto dohodnutej zastávke; a
- údaj o hmotnosti zásielky.

#### Článok 6

##### Dokument o povahe nákladu

Aby boli splnené požiadavky colných orgánov, policajných orgánov a orgánov verejnej správy, môže byť odosielateľ v prípade potreby požiadajúci, aby poskytol dokument uvádzajúci povahu nákladu. Toto ustanovenie nevytvára pre dopravcu povinnosť, záväzok alebo zodpovednosť, ktoré by z neho plynuli.

#### Článok 7

##### Opis leteckého nákladného listu

1. Letecký nákladný list vystaví odosielateľ v troch pôvodných častiach.

2. Prvá časť sa označí poznámkou „pre dopravcu“; podpíše ju odosielateľ. Druhá časť sa označí poznámkou „pre príjemcu“; podpíše ju odosielateľ a dopravca. Tretiu časť podpíše dopravca a odovzdá ho odosielateľovi po prijatí nákladu.

3. Podpis dopravcu a podpis odosielateľa môže byť tlačенý alebo nahradený pečiatkou.

4. Ak na požiadanie odosielateľa dopravca vystaví letecký nákladný list, má sa za to, že dopravca tak urobil v mene odosielateľa, ak sa nedokáže opak.

#### Článok 8

##### Dokumentácia pre viaceré balíky

V prípade, že ide o viac balíkov než jeden:

- dopravca nákladu má právo vyžadovať od odosielateľa, aby vystavil samostatné letecké nákladné listy;
- odosielateľ má právo od dopravcu požadovať, aby mu dodal samostatné potvrdenky o náklade, ak je použitý iný spôsob uvedený v odseku 2 článku 4.

#### Článok 9

##### Nedodržanie požiadaviek na dokumentáciu

Nedodržanie požiadaviek ustanovení článkov 4 až 8 nemá vplyv na existenciu alebo platnosť zmluvy o preprave, ktorá napriek tomu podlieha pravidlám tohto dohovoru, vrátane tých, ktoré sa týkajú obmedzenia zodpovednosti.

#### Článok 10

##### Zodpovednosť za údaje v dokumentácii

1. Odosielateľ je zodpovedný za správnosť údajov a za vyhlásenia vzťahujúce sa na náklad, ktoré uviedol sám alebo ktoré boli uvedené v jeho mene v leteckom nákladnom liste, alebo dodané ním alebo v jeho mene dopravcovi, aby ich uviedol v potvrdenke o náklade, alebo aby ich uviedol v zázname uloženom iným spôsobom, ako je uvedené v odseku 2 článku 4. Uvedené platí taktiež v prípade, keď osoba konajúca v mene odosielateľa je súčasne agentom dopravcu.

2. Odosielateľ odškodní dopravcu za všetky škody, ktoré utrpí dopravca alebo ktorákoľvek iná osoba, ktorej sa dopravca zodpovedá, v dôsledku nezrovnalostí, nesprávnosti alebo neúplnosti údajov a vyhlásení dodaných odosielateľom alebo osobou konajúcou v jeho mene.

3. S výhradou ustanovení odsekov 1 a 2 tohto článku, dopravca nahradí odosielateľovi všetku škodu, ktorú utrpí odosielateľ alebo ktorákoľvek iná osoba, ktorej sa odosielateľ zodpovedá, v dôsledku nezrovnalostí, nesprávnosti alebo neúplnosti údajov a vyhlásení, ktoré uviedol dopravca alebo osoba konajúca v jeho mene, v potvrdenke o náklade alebo v zázname uloženom iným spôsobom, ako je uvedené v odseku 2 článku 4.

#### Článok 11

##### Dôkazná hodnota dokumentácie

1. Letecký nákladný list alebo potvrdenka o náklade sú *prima facie* dôkazmi o uzavretí zmluvy, o prijatí nákladu a o podmienkach prepravy v nich uvedených.

2. Všetky údaje v leteckom nákladnom liste alebo v potvrdenke o náklade vzťahujúce sa k hmotnosti, rozmerom a spôsobu balenia nákladu, ako aj tie, ktoré sa týkajú počtu balíkov, sú dôkazmi *prima facie* o uvedených skutočnostiach; tie údaje, ktoré súvisia s množstvom, objemom a stavom nákladu, nepredstavujú dôkaz proti dopravcovi, ibaže boli skontrolované dopravcom v prítomnosti odosielateľa a táto skutočnosť je uvedená v leteckom nákladnom liste alebo v potvrdenke o náklade, alebo sa týkajú zjavného stavu leteckého nákladu.

#### Článok 12

##### Právo disponovať s nákladom

1. Za predpokladu dodržania všetkých záväzkov zo zmluvy o preprave má odosielateľ právo disponovať s nákladom tak, že ho vezme späť na letisku odletu alebo určenia, alebo že ho zastaví v priebehu cesty pri ktoromkoľvek prístátí, alebo tak, že požiada o jeho doručenie na mieste určenia, alebo v priebehu cesty osobe inej než príjemcovi pôvodne určenému, alebo požiada o vrátenie nákladu späť na miesto odletu. Odosielateľ nesmie využívať toto dispozičné právo takým spôsobom, ktorým by poškodil dopravcu alebo iných odosielateľov a musí uhradiť všetky náklady, ktoré vzniknú vykonávaním tohto práva.

2. Ak nie je možné vykonať pokyny odosielateľa, dopravca ho musí o tom ihneď informovať.

3. Ak dopravca vykonáva pokyny odosielateľa o dispozícii s nákladom bez toho, že by požadoval časť leteckého nákladného listu, alebo potvrdenku o náklade doručení odosielateľovi, dopravca bude zodpovedný, bez toho, aby bolo dotknuté jeho právo na postih odosielateľa, za akúkoľvek škodu, ktorá môže byť týmto spôsobená ktorejkoľvek inej osobe, ktorá má oprávnenie v držbe príslušnú časť leteckého nákladného listu alebo potvrdenku o náklade.

4. Príslušné právo odosielateľa zaniká v okamihu, keď vzniká právo príjemcu v súlade s článkom 13. Ak však príjemca odmietne prijať náklad, alebo nie je možné sa s ním spojiť, obnoví sa odosielateľovi právo disponovať s nákladom.

#### Článok 13

##### Dodanie nákladu

1. Okrem prípadu, keď odosielateľ uplatnil svoje právo podľa článku 12, príjemca je oprávnený pri príchode nákladu do miesta určenia vyžadovať, aby mu dopravca dodal náklad na základe zaplatenia prepravného, ktoré treba zaplatiť, a v súlade s podmienkami prepravy.

2. Pokiaľ nie je dohodnuté inak, je povinnosťou dopravcu ihneď oznámiť príjemcovi príchod nákladu.

3. Ak dopravca prizná stratu nákladu, alebo ak náklad neprišiel do siedmich dní po dni, v ktorom mal prísť, príjemca je oprávnený uplatniť si voči dopravcovi práva vyplývajúce zo zmluvy o preprave.

#### Článok 14

##### Výkon práv odosielateľa a príjemcu

Odosielateľ aj príjemca si môžu jednotlivo uplatniť všetky práva, ktoré sú im dané článkami 12 a 13, každý vo svojom mene, či už konajú vo svojom vlastnom záujme alebo v záujme iného, za predpokladu, že dodržia povinnosti stanovené zmluvou o preprave.

#### Článok 15

##### Vzťahy odosielateľa a príjemcu alebo vzájomné vzťahy tretích strán

1. Články 12, 13, a 14 sa nedotýkajú vzťahov odosielateľa a príjemcu medzi sebou, ani vzájomných vzťahov tretích strán, ktorých práva sú odvodené buď od odosielateľa alebo od príjemcu.

2. Ustanovenia článkov 12, 13, a 14 môžu byť zmenené iba výslovným ustanovením v leteckom nákladnom liste alebo v potvrdenke o náklade.

#### Článok 16

##### Formality colných orgánov, policajných orgánov alebo iných orgánov verejnej správy

1. Odosielateľ musí dodať také informácie a také dokumenty, ktoré sú nevyhnutné na splnenie formalít colných orgánov, policajných orgánov a všetkých iných orgánov verejnej správy predtým, ako je možné dodať náklad príjemcovi. Odosielateľ zodpovedá dopravcovi za každú škodu spôsobenú absenciou, nedostatočnosťou alebo nepresnosťou každej takej informácie alebo dokumentu, pokiaľ škodu nezavinil dopravca, jeho pracovníci alebo agenti.

2. Dopravca nie je povinný zisťovať správnosť alebo úplnosť takýchto informácií alebo dokumentov.

3. Letecká preprava v zmysle odseku 1 tohto článku zahŕňa časové obdobie, počas ktorého má náklad na starosti dopravca.

### KAPITOLA III

#### Zodpovednosť dopravcu a rozsah náhrady škody

##### Článok 17

#### Smrť a zranenie cestujúcich – škoda na batožine

1. Dopravca je zodpovedný za utrpenú škodu v prípade smrti alebo telesného zranenia cestujúceho iba v prípade, keď sa nehoda, ktorá spôsobila smrť alebo zranenie udiala na palube lietadla alebo ak nastala v priebehu nastupovania alebo vystupovania.

2. Dopravca je zodpovedný za utrpenú škodu v prípade zničenia, straty, alebo poškodenia zapísanej batožiny iba v prípade, keď sa udalosť, ktorá zapríčinila zničenie, stratu, alebo poškodenie, udiala na palube lietadla alebo kedykoľvek v čase, keď mal dopravca zapísanú batožinu na starosti. Avšak dopravca nie je zodpovedný v tom rozsahu, v ktorom škoda vznikla v dôsledku vnútornej závady, povahy alebo vady batožiny. V prípade nezapísanej batožiny vrátane osobných vecí, je dopravca zodpovedný, ak škoda vznikla jeho zavinením alebo zavinením jeho pracovníkov alebo agentov.

3. Ak dopravca prizná stratu zapísanej batožiny, alebo ak zapísaná batožina neprišla do dvadsaťjeden dní po dni, v ktorom mala prísť, cestujúci je oprávnený uplatniť voči dopravcovi práva, ktoré vyplývajú zo zmluvy o preprave.

4. Pokiaľ nie je v tomto dohovore uvedené inak, pojem „batožina“ znamená zapísanú batožinu aj nezapísanú batožinu.

##### Článok 18

#### Škoda na náklade

1. Dopravca je zodpovedný za utrpenú škodu v prípade zničenia, straty alebo poškodenia nákladu iba v prípade, keď sa udalosť, ktorá zapríčinila škodu, udiala počas leteckej prepravy.

2. Dopravca však nie je zodpovedný v tom rozsahu, v ktorom preukáže, že zničenie, strata alebo poškodenie nákladu vzniklo v dôsledku jednej alebo viacerých z týchto príčin:

- vnútorná závada, povaha alebo vada nákladu;
- chybné balenie nákladu vykonané inou osobou než je dopravca alebo jeho pracovníci alebo agenti;
- vojnový čin alebo ozbrojený konflikt;
- čin orgánu verejnej správy uskutočnený v súvislosti so vstupom, výstupom alebo tranzitom nákladu.

4. Do časového obdobia leteckej prepravy sa nepočíta žiadna preprava po zemi, mori alebo po vnútrozemských vodných cestách vykonávaná mimo letiska. Ak sa však takáto preprava uskutoční pri výkone zmluvy o leteckej preprave s cieľom nakladania, dodania, alebo prekladania, každá škoda sa považuje za následok udalosti, ktorá sa udiala počas leteckej prepravy, ak sa nedokáže opak. Ak dopravca bez súhlasu odsielateľa nahradí prepravu iným druhom dopravy na celej dĺžke alebo na časti prepravy, ktorá mala byť podľa zmluvy medzi stranami leteckou prepravou, táto preprava iným druhom dopravy sa považuje za prepravu v rámci časového obdobia leteckej prepravy.

##### Článok 19

#### Omeškanie

Dopravca je zodpovedný za škodu spôsobenú omeškaním v leteckej preprave cestujúcich, batožiny alebo nákladu. Dopravca však nie je zodpovedný za škodu spôsobenú omeškaním, ak dokáže, že on, jeho pracovníci a agenti vykonali všetky opatrenia, ktoré môžu byť odôvodnene požadované na zabránenie škody, alebo že z jeho alebo ich strany nebolo možné vykonať takéto opatrenia.

##### Článok 20

#### Oslobodenie od zodpovednosti

Ak dopravca preukáže, že škoda bola spôsobená úplne alebo čiastočne nedbanlivosťou alebo iným protiprávnym činom alebo opomenutím osoby požadujúcej náhradu, alebo osoby, od ktorej táto odvodzuje svoje práva, dopravca je úplne alebo čiastočne oslobodený od zodpovednosti voči nárokujúcej osobe v takom rozsahu, v akom táto nedbanlivosť, alebo protiprávny čin alebo opomenutie spôsobili úplne alebo čiastočne škodu. Ak v prípade smrti alebo zranenia cestujúceho požaduje náhradu osoba iná než cestujúci, dopravca je taktiež úplne alebo čiastočne oslobodený od zodpovednosti v takom rozsahu, v akom preukáže, že škoda bola spôsobená nedbanlivosťou alebo iným protiprávnym činom, alebo opomenutím dotknutého cestujúceho. Tento článok platí pre všetky ustanovenia o zodpovednosti v tomto dohovore, vrátane odseku 1 článku 21.

##### Článok 21

#### Náhrada v prípade smrti alebo zranenia cestujúceho

1. V prípade škôd vzniknutých podľa odseku 1 článku 17 neprevyšujúcich 100 000 práv osobitného čerpania na každého cestujúceho, dopravca sa nebude môcť zbaviť svojej zodpovednosti alebo ju obmedziť.

2. Dopravca nie je zodpovedný za vzniknuté škody podľa odseku 1 článku 17 v rozsahu, v ktorom tieto prevyšujú na každého cestujúceho 100 000 práv osobitného čerpania, ak dopravca preukáže, že:

- a) taká škoda nevznikla následkom nedbanlivosti alebo iného protiprávneho činu, alebo opomenutia dopravcu alebo jeho pracovníkov alebo agentov; alebo
- b) taká škoda vznikla výlučne následkom nedbanlivosti alebo iného protiprávneho činu, alebo opomenutia tretej strany.

### Článok 22

#### Obmedzenia zodpovednosti vo vzťahu k omeškaniu, batožine a nákladu

1. V prípade škody spôsobenej omeškáním, ako je uvedené v článku 19, je pri preprave osôb zodpovednosť dopravcu za každého cestujúceho obmedzená na 4 150 práv osobitného čerpania.

2. Pri preprave batožiny je zodpovednosť dopravcu v prípade zničenia, straty, poškodenia alebo omeškania obmedzená na 1 000 práv osobitného čerpania pre každého cestujúceho, pokiaľ cestujúci neurobil v čase, keď dopravcovi odovzdával zapísanú batožinu, osobitné vyhlásenie o záujme na dodaní batožiny v mieste určenia a nezaplatil dodatočnú sumu, ak sa to v takomto prípade požaduje. V tomto prípade bude dopravca povinný zaplatiť sumu neprevyšujúcu vyhlásenú sumu, ak nepreukáže, že táto suma je väčšia než skutočný záujem cestujúceho na dodaní v mieste určenia.

3. Pri preprave nákladu je zodpovednosť dopravcu v prípade zničenia, straty, poškodenia alebo omeškania obmedzená na sumu 17 práv osobitného čerpania na kilogram, pokiaľ odosielateľ neurobil v čase, keď dopravcovi odovzdával balík, osobitné vyhlásenie o záujme na dodaní balíka v mieste určenia a nezaplatil dodatočnú sumu, ak sa to v takomto prípade požaduje. V tomto prípade bude dopravca povinný zaplatiť sumu neprevyšujúcu vyhlásenú sumu, ak nepreukáže, že táto suma je väčšia než skutočný záujem odosielateľa na dodaní v mieste určenia.

4. V prípade zničenia, straty, poškodenia alebo omeškania časti nákladu, alebo akéhokoľvek predmetu, ktorý náklad obsahuje, hmotnosť, ktorá bude vzatá do úvahy pri určovaní čiastky, na ktorú je obmedzená zodpovednosť dopravcu, bude iba celková hmotnosť balíka alebo balíkov, ktorých sa to týka. Ak však zničenie, strata, poškodenie alebo omeškanie časti nákladu, alebo predmetu v ňom obsiahnutého, ovplyvní hodnotu iných balíkov, na ktoré sa vzťahuje ten istý letecký nákladný list alebo tá istá potvrdenka o náklade, alebo, ak neboli vystavené, ten istý záznam uložený iným spôsobom podľa odseku 2 článku 4, celková hmotnosť takéhoto balíka alebo balíkov sa taktiež vezme do úvahy pri určovaní obmedzenia zodpovednosti.

5. Predchádzajúce ustanovenia odsekov 1 a 2 tohto článku sa neuplatňujú, ak sa preukáže, že škoda vznikla následkom činu alebo opomenutia dopravcu, jeho pracovníkov alebo agentov, vykonaného s úmyslom spôsobiť škodu alebo bezohľadne s vedomím, že táto škoda môže pravdepodobne vzniknúť; ak v prípade takéhoto činu alebo opomenutia pracovníka alebo agenta sa taktiež preukáže, že tento pracovník alebo agent konal v rámci svojich pracovných povinností.

6. Obmedzenia stanovené v článku 21 a v tomto článku nebránia súdu, aby prisúdil, v súlade so svojim vlastným právnym poriadkom, okrem toho, úplné alebo čiastočné súdne trovy a ďalšie výdavky na spor vynaložené žalobcom, vrátane úrokov. Predchádzajúce ustanovenie sa neuplatňuje, ak čiastka prisúdená náhrady škôd, vyjmúc súdne trovy a iné výdavky na spor, neprevyšuje čiastku, ktorú dopravca písomne ponúkol žalobcovi v lehote šiestich mesiacov odo dňa udalosti, ktorá spôsobila škodu, alebo pred návrhom na začatie konania, ak začalo neskôr.

### Článok 23

#### Prepočet menových jednotiek

1. Čiastky označené termínom práva osobitného čerpania v tomto dohovore sa považujú za čiastky zodpovedajúce právam osobitného čerpania definovaným Medzinárodným menovým fondom. Prepočet týchto čiastok do národných mien sa v prípade súdnych konaní vykoná v súlade s hodnotou týchto mien v zmysle práv osobitného čerpania v deň vynesenia rozsudku. Hodnota národnej meny zmluvného štátu, ktorý je členom Medzinárodného menového fondu, v zmysle práv osobitného čerpania, sa vypočíta v súlade s metódou hodnotenia používanou Medzinárodným menovým fondom pre jej operácie a transakcie ku dňu vynesenia rozsudku. Hodnota národnej meny štátu, ktorý je stranou a nie je členom Medzinárodného menového fondu, v zmysle práv osobitného čerpania, sa vypočíta spôsobom určeným týmto štátom.

2. Tie štáty, ktoré nie sú členmi Medzinárodného menového fondu a ktorých právny poriadok nedovoľuje uplatňovať ustanovenia odseku 1 tohto článku, však môžu v čase ratifikácie alebo prístupu k dohovoru, alebo v ktoromkoľvek čase neskôr vyhlásiť, že obmedzenie zodpovednosti dopravcu stanovené v článku 21 je určené na sumu 1 500 000 menových jednotiek na cestujúceho v súvislosti s odsekom 1 článku 22; 15 000 menových jednotiek na cestujúceho v súvislosti s odsekom 2 článku 22; a 250 menových jednotiek na kilogram v súvislosti s odsekom 3 článku 22. Tieto menové jednotky zodpovedajú 65,5 miligramu zlata rýdzosti deväťsto. Tieto čiastky sa môžu prepočítať na príslušnú národnú menu so zaokrúhlením. Prepočet týchto čiastok na národnú menu sa vykoná v súlade s právnym poriadkom príslušného štátu.

3. Výpočet uvedený v poslednej vete odseku 1 tohto článku a metóda prepočtu v odseku 2 tohto článku sa vykonajú takým

spôsobom, ktorý vyjadrí v národnej mene štátu, ktorý je stranou, pokiaľ je to možné, rovnakú reálnu hodnotu pre čiastky uvedené v článkoch 21 a 22, aká by vyplývala z uplatnenia prvých troch viet odseku 1 tohto článku. Zmluvné štáty oboznámia depozitára o spôsobe výpočtu podľa odseku 1 tohto článku, alebo o výsledku prepočtu podľa odseku 2 tohto článku, ak sa ich týkajú, v čase uloženia ratifikačných listín, listín o prijatí, schválení alebo prístupe k tomuto dohovoru a kedykoľvek, keď v nich nastane zmena.

#### Článok 24

### Revízia obmedzení

1. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia článku 25 tohto dohovoru a s výhradou odseku 2 nižšie, bude depozitár v päťročných intervaloch revidovať obmedzenia zodpovednosti stanovené v článkoch 21, 22 a 23 a prvá takáto revízia sa uskutoční na konci piateho roku nasledujúceho po dni nadobudnutia účinnosti tohto dohovoru, alebo ak dohovor nenadobudne platnosť počas piatich rokov odo dňa prvého otvorenia na podpis, potom v priebehu prvého roka po nadobudnutí jeho platnosti, so zohľadnením inflačného faktora, ktorý zodpovedá akumulovanej miere inflácie od predchádzajúcej revízie alebo v prvom prípade po dni nadobudnutia platnosti tohto dohovoru. Hodnotou miery inflácie, ktorá sa má použiť pri stanovení inflačného faktora, je vážený priemer ročnej miery rastu alebo poklesu indexov spotrebných cien štátov, ktorých meny obsahujú práva osobitného čerpania uvedené v odseku 1 článku 23.

2. Ak sa revíziou podľa predchádzajúceho odseku zistí, že inflačný faktor presiahol 10 %, depozitár upozorní zmluvné štáty na zmenu obmedzení zodpovednosti. Každá takáto zmena nadobudne účinnosť šesť mesiacov po jej oznámení zmluvným štátom. Ak v priebehu troch mesiacov po jej oznámení zmluvným štátom väčšina zmluvných štátov oznámi svoj nesúhlas, zmena nenadobudne účinnosť a depozitár odkáže záležitosť na stretnutie zmluvných štátov. Depozitár ihneď oznámi všetkým zmluvným štátom nadobudnutie účinnosti každej zmeny.

3. Bez ohľadu na odsek 1 tohto článku sa mechanizmus uvedený v odseku 2 tohto článku uplatňuje vždy, keď aspoň jedna tretina zmluvných štátov vyjadrí vôľu v tomto zmysle a za podmienky, že inflačný faktor uvedený v odseku 1 presiahol 30 % od predošlej revízie, alebo odo dňa nadobudnutia platnosti tohto dohovoru, ak predtým nebola vykonaná revízia. Nasledujúce revízie využívajúce postup opísaný v odseku 1 tohto článku sa uskutočnia v päťročných intervaloch začínajúcich na konci piateho roka nasledujúceho po dni revízie podľa tohto odseku.

#### Článok 25

### Klauzula o obmedzeniach

Dopravca sa môže zaviazat', že zmluva o preprave bude podliehať vyšším obmedzeniam zodpovednosti než sú tie, ktoré stanovuje tento dohovor, alebo zodpovednosť nebude vôbec obmedzená.

#### Článok 26

### Neplatnosť ustanovení zmluvy

Každé ustanovenie smerujúce k oslobodeniu dopravcu od zodpovednosti, alebo ktoré by malo za následok určenie nižšieho obmedzenia, ako je stanovené v tomto dohovore, je neplatné, ale neplatnosť takéhoto ustanovenia neznamena neplatnosť celej zmluvy, ktorá naďalej podlieha ustanoveniam tohto dohovoru.

#### Článok 27

### Zmluvná sloboda

Žiadne ustanovenie tohto dohovoru nebráni dopravcovi v tom, aby odmietol uzavrieť zmluvu o preprave, aby sa zriekol akejkoľvek obrany, ktorú mu dohovor umožňuje, alebo aby stanovil podmienky, ktoré nie sú v rozpore s ustanoveniami tohto dohovoru.

#### Článok 28

### Platby vopred

V prípade leteckých nehôd, ktoré majú za následok smrť alebo zranenie cestujúcich, dopravca vykoná platby vopred, ak to vyžadujú právne predpisy jeho štátu, bez zbytočného odkladu, fyzickej osobe alebo osobám, ktoré sú oprávnené požadovať náhradu s cieľom naplniť okamžité hospodárske potreby týchto osôb. Takéto platby vopred sa nepovažujú za uznanie zodpovednosti a môžu byť protiváhou proti všetkým čiastkam následne plateným ako škody dopravcu.

#### Článok 29

### Základ pre nárok

Pri preprave cestujúcich, batožiny a nákladu môže byť podaná akákoľvek žaloba na náhradu škody, akokoľvek podložená, či už na základe tohto dohovoru alebo na základe zmluvy, alebo deliktu, alebo inak, za podmienok a obmedzení zodpovednosti, ktoré sú stanovené v tomto dohovore bez toho, aby bola dotknutá otázka, kto sú osoby oprávnené podať žalobu a aké sú ich práva. V prípade takej žaloby nie je možné získať náhradu trestnú, náhradu s prísnu pokutou alebo náhradu inej nenahradiateľnej škody.

#### Článok 30

### Pracovníci, agenti – súčet nárokov

1. Ak je žaloba podaná proti pracovníkovi alebo agentovi dopravcu z dôvodu spôsobenej škody, na ktorú sa vzťahujú tento dohovor, takýto pracovník alebo agent je oprávnený využiť podmienky a obmedzenia zodpovednosti, ktoré je oprávnený využiť podľa tohto dohovoru samotný dopravca, ak preukáže, že konal v rámci svojich pracovných povinností.

2. Súčet súm, ktoré má zaplatiť dopravca, jeho pracovník a agent v takomto prípade, nesmie presiahnuť stanovené obmedzenia.

3. S výnimkou prepravy nákladu, ustanovenia odsekov 1 a 2 tohto článku sa neuplatňujú, ak sa preukáže, že škoda vznikla následkom činu alebo opomenutia pracovníka alebo agenta s úmyslom spôsobiť škodu, alebo bezohľadne s vedomím, že škoda pravdepodobne vznikne.

#### Článok 31

##### Včasné oznámenie reklamácií

1. Prijatie zapísanej batožiny alebo nákladu bez reklamácie osobou, ktorá je oprávnená na ich dodanie, je dôkazom *prima facie*, že tieto boli dodané v dobrom stave a v súlade s prepravným dokumentom alebo záznamom uloženým iným spôsobom, ako je uvedené v odseku 2 článku 3 a odseku 2 článku 4.

2. V prípade škody musí osoba, ktorá je oprávnená na dodanie prepravovaných vecí, vzniesť reklamáciu voči dopravcovi ihneď po zistení škody a najneskôr do siedmich dní po dni prijatia zapísanej batožiny a do 14 dní po dni prijatia nákladu. V prípade omeškania musí byť reklamácia vznesená najneskôr do 21 dní po dni, keď jej boli batožina alebo náklad dané k dispozícii.

3. Každá reklamácia musí mať písomnú formu a musí byť odovzdaná alebo odoslaná v horeuvedených lehotách.

4. Ak v horeuvedenej lehote nebola vznesená reklamácia, proti dopravcovi nemožno začať konanie s výnimkou podvodu z jeho strany.

#### Článok 32

##### Smrť zodpovednej osoby

V prípade smrti zodpovednej osoby sa konanie na náhradu škody vedie v súlade s podmienkami tohto dohovoru proti tým, ktorí právne zastupujú jej majetok.

#### Článok 33

##### Jurisdikcia

1. Žaloba na náhradu škody musí byť podaná podľa voľby žalobcu na území jedného zo zmluvných štátov, buď na súde v mieste sídla dopravcu alebo v mieste jeho hlavného miesta podnikania, alebo tam, kde má obchodné miesto, v ktorom bola uzavretá zmluva o preprave, alebo na súde v mieste určenia.

2. V prípade škody spôsobenej smrťou alebo zranením cestujúceho môže byť podaná žaloba na jednom zo súdov uvedených v odseku 1 tohto článku alebo na území zmluvného štátu, kde mal v čase nehody cestujúci svoje hlavné a trvalé bydlisko a kde dopravca vykonáva svoje služby leteckej prepravy osôb buď svojím vlastným lietadlom alebo lietadlom iného dopravcu na základe obchodnej zmluvy a kde dopravca riadi svoju činnosť leteckej prepravy osôb z prevádzkových priestorov prenajatých alebo vlastných dopravcom, alebo prenajatých či vlastných iným dopravcom, s ktorým má obchodnú zmluvu.

3. Na účely odseku 2:

a) „obchodná zmluva“ znamená zmluvu inú než je zmluva s agentom, uzavretú medzi dopravcami a vzťahujúcu sa na zabezpečovanie ich spoločných služieb leteckej prepravy cestujúcich;

b) „hlavné a trvalé bydlisko“ znamená jedno pevné a stále bydlisko cestujúceho v čase nehody. Štátna príslušnosť cestujúceho nie je z tohto hľadiska určujúcim faktorom.

4. Procesné otázky sa riadia právnym poriadkom súdu, kde je prípad prerokovávaný.

#### Článok 34

##### Rozhodcovské konanie

1. Podľa ustanovení tohto článku si môžu zmluvné strany, ktoré uzavreli zmluvu o preprave nákladu dohodnúť, že každý spor týkajúci sa zodpovednosti dopravcu podľa tohto dohovoru sa rieši rozhodcovským konaním. Takáto dohoda musí mať písomnú formu.

2. Rozhodcovské konanie sa, podľa voľby žalobcu, uskutoční pod jednou z jurisdikcií uvedených v článku 33.

3. Rozhodca alebo rozhodcovský orgán uplatňujú ustanovenia tohto dohovoru.

4. Ustanovenia odsekov 2 a 3 tohto článku sa považujú za súčasť každej rozhodcovskej doložky alebo dohody a každá podmienka takejto doložky alebo dohody, ktorá nie je s nimi v súlade, je neplatná.

#### Článok 35

##### Obmedzenie žalôb

1. Právo na odškodnenie zanikne, ak nie je žaloba uplatnená v lehote dvoch rokov odo dňa príchodu na miesto určenia alebo odo dňa, kedy malo prísť lietadlo, alebo odo dňa, kedy bola preprava zastavená.

2. Spôsob výpočtu tejto lehoty sa určí podľa právneho poriadku súdu, kde je súdny prípad prerokovávaný.

#### Článok 36

### Postupná preprava

1. V prípade prepravy uskutočnenej rôznymi následnými dopravcami a spadajúcej pod definíciu stanovenú v odseku 3 článku 1, každý dopravca, ktorý prijme cestujúcich, batožinu a náklad, podlieha pravidlám stanovenými týmto dohovorom a považuje sa za jednu zo zmluvných strán zmluvy o preprave, pokiaľ sa zmluva týka časti prepravy uskutočnenej pod jeho dohľadom.

2. V prípade prepravy takejto povahy môže cestujúci, alebo ktorákoľvek osoba oprávnená na náhradu v jeho mene, uplatniť nárok len proti dopravcovi, ktorý vykonal tú časť prepravy, počas ktorej sa vyskytla nehoda alebo omeškanie okrem prípadu, keď prvý dopravca výslovnou dohodou prevezme zodpovednosť za celú cestu.

3. Pokiaľ ide o batožinu a náklad, cestujúci alebo odosielateľ má právo uplatniť nárok proti prvému dopravcovi a cestujúci alebo príjemca, ktorí sú oprávnení na ich dodanie, budú mať právo konať proti poslednému dopravcovi a okrem toho každý môže uplatniť nárok proti dopravcovi, ktorý vykonal prepravu počas ktorej došlo k zničeniu, strate, poškodeniu alebo nastalo omeškanie. Títo dopravcovia budú spoločne a jednotlivo zodpovední voči cestujúcemu alebo odosielateľovi, alebo príjemcovi.

#### Článok 37

### Právo postihu voči tretím stranám

Žiadne ustanovenie tohto dohovoru sa nedotýka otázky, či osoba zodpovedná za škodu v súlade s ustanoveniami tohto dohovoru má právo postihu vo vzťahu k akejkoľvek inej osobe.

#### KAPITOLA IV

### Kombinovaná preprava

#### Článok 38

### Kombinovaná preprava

1. V prípade kombinovanej prepravy uskutočňovanej čiastočne letecky a čiastočne iným druhom prepravy sa ustanovenia tohto dohovoru podľa odseku 4 článku 18 vzťahujú len na leteckú prepravu za predpokladu, že letecká preprava spadá pod článok 1

2. Žiadne ustanovenie tohto dohovoru nebráni stranám, aby v prípade kombinovanej prepravy zahrnuli do dokumentu o leteckej preprave aj podmienky vzťahujúce sa na iné druhy prepravy, za predpokladu, že sa zohľadnia ustanovenia tohto dohovoru, pokiaľ ide o leteckú prepravu.

#### KAPITOLA V

### Letecká preprava vykonaná osobou inou než zmluvným dopravcom

#### Článok 39

### Zmluvný dopravca a skutočný dopravca

Ustanovenia tejto kapitoly sa uplatňujú vtedy, ak osoba (ďalej len „zmluvný dopravca“) ako hlavný účastník uzavrie zmluvu o preprave podľa tohto dohovoru s cestujúcim alebo odosielateľom, alebo s osobou konajúcou v mene cestujúceho alebo odosielateľa a pritom, na základe poverenia zmluvným dopravcom, celú prepravu alebo jej časť vykoná iná osoba (ďalej len „skutočný dopravca“), ktorá ale nie je vzhľadom na túto časť následným dopravcom v zmysle tohto dohovoru. Takéto poverenie sa predpokladá, ak sa nepreukáže opak.

#### Článok 40

### Zodpovednosť zmluvného dopravcu a skutočného dopravcu

Ak skutočný dopravca vykonáva celú prepravu alebo jej časť, ktorá podľa zmluvy o preprave uvedenej v článku 39 podlieha tomuto dohovoru, aj zmluvný dopravca aj skutočný dopravca podliehajú pravidlám tohto dohovoru, ak nie je v tejto kapitole stanovené inak, prvý za celú prepravu predpokladanú v zmluve o preprave a druhý výlučne za prepravu, ktorú vykonáva.

#### Článok 41

### Vzájomná zodpovednosť

1. Činy a opomenutia skutočného dopravcu a jeho pracovníkov a agentov konajúcich v rámci svojich pracovných povinností sa v súvislosti s prepravou uskutočňovanou skutočným dopravcom považujú zároveň za činy a opomenutia zmluvného dopravcu.

2. Činy a opomenutia zmluvného dopravcu a jeho pracovníkov a agentov konajúcich v rámci svojich pracovných povinností sa v súvislosti s prepravou uskutočňovanou skutočným dopravcom považujú zároveň za činy a opomenutia skutoč-



ného dopravcu. Napriek tomu žiaden takýto čin alebo opomenutie neurobí skutočného dopravcu zodpovedným v miere prevyšujúcej čiastky uvedené v článkoch 21, 22, 23 a 24. Každá osobitná dohoda, na základe ktorej zmluvný dopravca preberá záväzky, ktoré nie sú uložené podľa tohto dohovoru, alebo akékoľvek zrieknutie sa práv alebo obrany udelených týmto dohovorom, alebo akékoľvek osobitné vyhlásenie o záujme na dodaní v mieste určenia podľa článku 22 nemajú vplyv na skutočného dopravcu, pokiaľ s tým nesúhlasí.

#### Článok 42

##### Adresát reklamácií a pokynov

Každá reklamácia alebo pokyn dopravcovi podľa tohto dohovoru majú rovnaký účinok, pričom nezáleží na tom, či sú adresované zmluvnému dopravcovi alebo skutočnému dopravcovi. Pokyny uvedené v článku 12 však majú účinok iba vtedy, ak sú adresované zmluvnému dopravcovi.

#### Článok 43

##### Pracovníci a agenti

V súvislosti s prepravou vykonávanou skutočným dopravcom, každý pracovník alebo agent tohto dopravcu alebo zmluvného dopravcu, ak preukáže, že konal v rámci svojich pracovných povinností, je oprávnený využiť pre seba podmienky a obmedzenia, ktoré podľa tohto dohovoru platia pre dopravcu, o ktorého pracovníkov alebo agentov ide, pokiaľ sa nepreukáže, že konali spôsobom, ktorý bráni tomu, aby sa použili obmedzenia zodpovednosti v súlade s týmto dohovorom.

#### Článok 44

##### Súčet náhrad škôd

V súvislosti s prepravou uskutočňovanou skutočným dopravcom, celkový súčet čiastok vymáhateľných od tohto dopravcu, od zmluvného dopravcu a od ich pracovníkov a agentov konajúcich v rámci svojich pracovných povinností, nesmie presiahnuť najvyššiu čiastku, ktorú možno požadovať od zmluvného dopravcu alebo skutočného dopravcu podľa tohto dohovoru a taktiež žiadna z uvedených osôb nezodpovedá v čiastke presahujúcej obmedzenie, ktoré sa vzťahuje na túto osobu.

#### Článok 45

##### Adresát nárokov

V súvislosti s prepravou uskutočňovanou skutočným dopravcom možno vzniesť žalobu na náhradu škôd podľa voľby žalobcu proti dopravcovi alebo zmluvnému dopravcovi, alebo proti obidvom spolu alebo každému osobitne. Ak je žaloba vznesená len proti jednému z týchto dopravcov, tento dopravca má právo požadovať, aby sa druhý dopravca zúčastnil konania, pričom procesná stránka a jej následky sa riadia právnym poriadkom súdu, kde je prípad prerokovávaný.

#### Článok 46

##### Dodatočná jurisdikcia

Každá žaloba na náhradu škody podľa článku 45 musí byť podľa voľby žalobcu vznesená na území jedného zo zmluvných štátov, buď na súde, na ktorom môže byť vznesená žaloba proti zmluvnému dopravcovi podľa článku 33, alebo na súde majúcim jurisdikciu v mieste, kde má skutočný dopravca svoje bydlisko alebo hlavné miesto podnikania.

#### Článok 47

##### Neplatnosť zmluvných ustanovení

Každé ustanovenie zmluvy smerujúce k oslobodeniu zmluvného dopravcu alebo skutočného dopravcu od jeho zodpovednosti podľa tejto kapitoly alebo k stanoveniu nižšieho obmedzenia ako toho, ktoré sa použije podľa tejto kapitoly, je neplatné, avšak neplatnosť každého takéhoto ustanovenia neznamená neplatnosť celej zmluvy, ktorá naďalej podlieha ustanoveniam tejto kapitoly.

#### Článok 48

##### Vzájomné vzťahy zmluvného a skutočného dopravcu

Okrem ustanovenia článku 45 nemá žiadne ustanovenie v tejto kapitole vplyv na vzájomné práva a záväzky dopravcov, vrátane akéhokoľvek práva postihu alebo odškodnenia.

#### KAPITOLA VI

##### Iné ustanovenia

#### Článok 49

##### Povinné použitie

Každá doložka obsiahnutá v zmluve o preprave a všetky osobitné dohody v nej zahrnuté predtým, ako nastala škoda, ktorými zmluvné strany zamýšľajú porušiť pravidlá stanovené týmto dohovorom, či už pri rozhodovaní o použití rozhodného práva alebo zmenou pravidiel pre jurisdikciu, sú neplatné.

#### Článok 50

##### Poistenie

Zmluvné štáty musia od svojich dopravcov požadovať, aby boli primerane poistení na krytie zodpovednosti podľa tohto dohovoru. Zmluvný štát, na územie ktorého dopravca vykonáva dopravnú službu, môže požadovať, aby dopravca predložil dôkaz o primeranom poistení svojej zodpovednosti podľa tohto dohovoru.

### Článok 51

#### Preprava vykonávaná za mimoriadnych okolností

Ustanovenia článkov 3 až 5, 7 a 8 týkajúce sa dokumentácie o preprave sa neuplatňujú v prípade prepravy vykonávanej za mimoriadnych okolností mimo zvyčajného rozsahu podnikania dopravcu.

### Článok 52

#### Definícia dní

Pojem „dni“, pokiaľ je použitý v tomto dohovore, znamená kalendárne dni a nie pracovné dni.

### KAPITOLA VII

#### Záverečné ustanovenia

### Článok 53

#### Podpis, ratifikácia a nadobudnutie platnosti

1. Tento dohovor je otvorený na podpis dňa 28. mája 1999 v Montreale štátmi zúčastňujúcimi sa na Medzinárodnej konferencii o leteckom práve konanej v Montreale od 10. do 28. mája 1999. Po 28. máji 1999 je dohovor otvorený na podpis pre všetky štáty v sídle Medzinárodnej organizácie civilného letectva v Montreale, pokiaľ nenadobudne platnosť v súlade s odsekom 6 tohto článku.

2. Tento dohovor je zároveň otvorený na podpis pre organizácie regionálnej hospodárskej integrácie. Na účely tohto dohovoru pojem „organizácia regionálnej hospodárskej integrácie“ znamená každú organizáciu, ktorá je ustanovená suverénnymi štátmi daného regiónu, ktorá má pôsobnosť vo vzťahu k niektorým otázkam upraveným týmto dohovorom a ktorá je riadne splnomocnená podpísať, ratifikovať, prijať, schváliť alebo pristúpiť k tomuto dohovoru. Odkaz na „zmluvný štát“ alebo „zmluvné štáty“ v tomto dohovore, s výnimkou odseku 2 článku 1, odseku 1 b) článku 3, odseku b) článku 5, článkoch 23, 33, 46 a odseku b) článku 57, sa vzťahuje rovnako na organizáciu regionálnej hospodárskej integrácie. Na účely článku 24 sa odkaz na pojmy „väčšina zmluvných štátov“ a „jedna tretina zmluvných štátov“ vzťahuje na organizáciu regionálnej hospodárskej integrácie.

3. Tento dohovor nepodlieha ratifikácii štátmi alebo organizáciami regionálnej hospodárskej integrácie, ktoré ho podpísali.

4. Každý štát alebo organizácia regionálnej hospodárskej integrácie, ktoré nepodpísali tento dohovor, ho môžu kedykoľvek prijať, schváliť alebo k nemu pristúpiť.

5. Ratifikačné listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe sa uložia u Medzinárodnej organizácie civilného letectva, ktorá sa týmto určuje za depozitára.

6. Tento dohovor nadobúda platnosť šesťdesiaty deň po dni, kedy bola u depozitára uložená tridsiata ratifikačná listina, listina o prijatí, schválení alebo prístupe pre štáty, ktoré uložili takéto listiny. Listina uložená organizáciou regionálnej hospodárskej integrácie sa na účely tohto odseku nepočíta.

7. Pre iné štáty a pre iné organizácie regionálnej hospodárskej integrácie nadobúda tento dohovor platnosť šesťdesiaty deň po dni uloženia ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe.

8. Depozitár bezodkladne oznámi všetkým signatárom a zmluvným štátom:

- každý podpis a dátum podpisu tohto dohovoru;
- každé uloženie ratifikačnej listiny, listiny o prijatí, schválení alebo prístupe a dátum tohto uloženia;
- deň nadobudnutia platnosti tohto dohovoru;
- dátum nadobudnutia platnosti každej zmeny obmedzenia zodpovednosti ustanovenej podľa tohto dohovoru;
- každú výpoveď podľa článku 54.

### Článok 54

#### Výpoveď

1. Každý zmluvný štát môže vypovedať tento dohovor písomným oznámením depozitárovi.

2. Výpoveď nadobudne účinnosť v stoosemdesiaty deň nasledujúci po dni, v ktorom depozitár prijal oznámenie.

### Článok 55

#### Vzťah k iným dokumentom Varšavského dohovoru

#### Tento dohovor má prednosť pred všetkými pravidlami, ktoré platia v medzinárodnej leteckej preprave:

1. medzi zmluvnými štátmi tohto dohovoru na základe toho, že tieto štáty sú spoločne zmluvnými stranami:

- Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel o medzinárodnej leteckej doprave podpísaného vo Varšave 12. októbra 1929 (ďalej len „Varšavský dohovor“);
- Protokolu o zmene a doplnení Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel o medzinárodnej leteckej doprave podpísaného vo Varšave 12. októbra 1929, ktorý bol prijatý v Haagu 28. septembra 1955 (ďalej len Haagsky protokol);
- Dohovoru, doplnujúceho Varšavský dohovor, o zjednotení niektorých pravidiel o medzinárodnej leteckej doprave vykonávanej osobou inou než zmluvným prepravcom, podpísaného v Guadalajare 18. septembra 1961 (ďalej len Guadalajarský dohovor);

- d) Protokolu o zmene a doplnení Dohovoru o zjednotení niektorých pravidiel o medzinárodnej leteckej doprave podpísaného vo Varšave 12. októbra 1929, zmeneného a doplneného Haagskym protokolom 28. septembra 1955, podpísaného v Guatemala City 8. marca 1971 (ďalej len Guatemalský protokol);
- e) Dodatkových protokolov č. 1 až 3 a Montrealského protokolu č. 4 o zmene a doplnení Varšavského dohovoru, zmeneného a doplneného Haagskym protokolom, alebo Varšavského dohovoru, zmeneného a doplneného Haagskym protokolom aj Guatemalským protokolom, podpísaných v Montreale 25. septembra 1975 (ďalej len Montrealské protokoly); alebo

2. na území každého jedného zmluvného štátu tohto dohovoru na základe toho, že tento štát je zmluvnou stranou jedného alebo viacerých dokumentov uvedených v pododsekoch a) až e) vyššie.

#### Článok 56

##### Štáty s viac ako jedným právnym poriadkom

1. Ak má štát dva alebo viacero územných celkov, na ktorých sa uplatňujú rôzne právne poriadky vo vzťahu k otázkam upraveným týmto dohovorom, tento môže v čase podpisu, ratifikácie, prijatia, schválenia alebo prístupu vyhlásiť, že tento dohovor sa vzťahuje na jeho všetky územné celky alebo len na jeden, alebo viacero celkov, a toto vyhlásenie môže kedykoľvek zmeniť predložením iného vyhlásenia.

2. Každé takéto vyhlásenie sa oznámi depozitárovi a bude výslovne určovať územné celky, na ktorých sa dohovor uplatňuje.

3. Vo vzťahu k zmluvnému štátu, ktorý urobil takéto vyhlásenie:

- a) odkazy v článku 23 na „národnú menu“ sa považujú za odkazy na menu príslušného územného celku tohto štátu; a
- b) odkaz v článku 28 na „právne predpisy štátu“ sa považuje za odkaz na právne predpisy príslušného územného celku tohto štátu.

#### Článok 57

##### Výhrady

Proti tomuto dohovoru nemožno urobiť výhradu okrem toho, že zmluvný štát môže kedykoľvek vyhlásiť oznámením depozitárovi, že tento dohovor sa neuplatní pri:

- a) medzinárodnej leteckej preprave vykonávanej a prevádzkovej na neobchodné účely priamo zmluvným štátom vzhľadom na jeho funkcie a povinnosti ako suverénneho štátu; alebo
- b) preprave osôb, nákladu a batožiny jeho vojenských orgánov lietadlami registrovanými alebo prenajatými týmto zmluvným štátom, pričom celá kapacita tohto lietadla bola rezervovaná týmito orgánmi alebo v ich mene.

NA DŮKAZ TOHO podpísaní oprávnení zástupcovia, ktorí boli k tomu riadne splnomocnení, podpísali tento dohovor.

DANÉ v Montreale dňa 28. mája roku tisícdeväťstodevätidesiatdeväť v anglickom, arabskom, čínskom, francúzskom, ruskom a španielskom jazyku, pričom všetky znenia sú rovnako autentické. Tento dohovor sa uloží v archívoch Medzinárodnej organizácie civilného letectva a jeho overené kópie doručí depozitár všetkým zmluvným štátom tohto dohovoru, ako aj všetkým zmluvným štátom Varšavského dohovoru, Haagskeho protokolu, Guadalajarského dohovoru, Guatemalského protokolu a Montrealských protokolov.